

Tisková zpráva Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS

Trendy vývoje a výskyt HIV/AIDS v ČR v roce 2017

Praha 31.1.2018 V roce 2017 došlo k poklesu počtu nově zachycených případů infekce HIV v České republice pod hodnoty zjištěné jak v roce 2016, tak i v roce 2015.

U občanů ČR a cizinců s dlouhodobým pobytem (rezidentů) bylo zjištěno 254 případů, což je o 32 méně než v roce 2016 a o 12 případů méně než v roce 2015 (graf 1).

V relativním vyjádření představuje tento počet výskyt 2,40 případu na 100 000 obyvatel. K obdobnému poklesu došlo též v roce 2011 oproti hodnotám za roky 2010 a 2009.

Následně však vývoj počtu nových případů infekce HIV v letech 2012 až 2016 potvrdil, že trend výrazného nárůstu infekce HIV v ČR pozorovaný od roku 2002 navzdory jednoletému poklesu v roce 2011 trval. Je proto třeba počkat na vývoj v následujících letech, aby bylo možné zhodnotit význam poklesu počtu v roce 2017. Pokles záchytů nových případů HIV infekce byl zjištěn především v kategorii mužů majících sex s muži. V této tiskové zprávě jsou uváděna data předběžná, finální budou zveřejněna po analýze ve výroční zprávě.

Mezi nově diagnostikovanými je **232 mužů a 22 žen**. Relativní zastoupení žen mezi novými případy se v posledních letech pohybuje pod 10 %, v roce 2017 tvoří 8,7 %. (graf 2) Průměrný věk nově diagnostikovaných mužů byl 36 let, žen 37 let, s věkovým rozpětím od 17 do 65 let u mužů a od 13 až 59 let u žen.

Při zjištění HIV infekce bylo 171 (67,3 %) infikovaných v asymptomatickém stadiu, 37 (14,6 %) ve stadiu akutní infekce a pozdní záchyty představuje 14 (5,5 %) nemocných ve stadiu symptomatickém non-AIDS a zejména 32 (12,6 %) s onemocněním AIDS. (graf 3)

Téměř polovina nových případů uvádí obvyklé **bydliště** v Praze (48,0 %) a desetina v jejím okolí ve Středočeském kraji (10,2 %). Při relativním vyjádření zohledňujícím počet obyvatel (graf 4) jednoznačně dominuje Praha (9,5 případu na 100 000 obyvatel), s odstupem následují kraje Ústecký (2,3), Královéhradecký (2,0), Jihomoravský (2,0) a Středočeský (1,9). Nejnižší výskyt zaznamenal kraj a Olomoucký. Dominující výskyt v Praze přetrvává dlouhodobě.

Z 254 nových případů HIV infekce v roce 2017 bylo 77 **rezidentů** (30,3 %) pocházejících zejména ze Slovenska (15) a Ukrajiny (11), dále z Ruska (8), Polska (5) a jednotlivě z dalších zemí. Podíl rezidentů se v posledních letech pohybuje na úrovni 25-30 %. (graf 5)

Přenos sexuální cestou je stále hlavní cestou infekce v ČR (94,1 % případů v roce 2017), přitom 181 (71,3 %) nových případů bylo zjištěno u mužů majících sex s muži (z nich 3 byli rovněž injekčními uživateli drog, ale sexuální přenos se u nich jeví jako pravděpodobnější).

(graf 6) Vysoký podíl homosexuálního přenosu je dlouhodobě dominantním rysem výskytu HIV infekce v ČR; jedná se o jednu z nejvyšších hodnot tohoto ukazatele v rámci evropských zemí. K heterosexuálnímu přenosu infekce došlo u 39 mužů a 19 žen. Podíl heterosexuálně přenesených infekcí činil 22,8 %. Podíl **přenosu prostřednictvím injekčního užívání drog**

je v ČR na rozdíl od přenosu sexuálního dlouhodobě nízký. **(graf 7)** V roce 2017 byl tento způsob přenosu zjištěn u 5 mužů (2,0 % případů). V roce 2017 byl diagnostikován jeden případ **nosokomiální infekce** a jeden případ přenosu krevní cestou **u příjemce krve**. Oba tyto případy se týkají cizinců s dlouhodobým pobytem a mají původ mimo území ČR. U 8 infikovaných zůstal způsob přenosu zatím **neobjasněn**. K poklesu nově zachycených případů infekce HIV v roce 2017 došlo převážně v kategorii mužů majících sex s muži (o 31 případů oproti roku 2016). Naopak počet heterosexuálně přenesených infekcí v posledních třech letech mírně roste.

Při **povinném skríninku dárců** krve nebo plazmy bylo v roce 2017 zjištěno 8 případů HIV infekce. **(graf 8)** **Skrínink gravidních žen** nově zachytil 6 HIV pozitivních žen, z nichž 5 byly rezidentky. **(graf 9)** HIV pozitivním matkám se v roce 2017 narodilo 13 **děť**, z toho v 8 případech matky při otěhotnění věděly o své HIV pozitivitě, u 5 byla HIV pozitivita zjištěna až při skríninku v průběhu těhotenství. Mezi matkami bylo 7 residentek.

Bylo zjištěno 47 nových případů **onemocnění AIDS** (37 u občanů ČR, 10 u residentů), což je dosud nejvyšší roční počet, z toho 35 (74,5 %) u pacientů s HIV pozitivitou prokázanou nově až v roce 2017. **(graf 10)** Bylo zaznamenáno 19 úmrtí ve stadiu AIDS a 6 úmrtí nemocných s HIV z jiné příčiny. Výrazně roste počet osob žijících s HIV/AIDS, a proto rostou i počty těch, kteří potřebují antiretrovirovou léčbu a péči specializovaných HIV center. **(graf 11)**

Kromě dosud uvedených počtů bylo 15 nových případů HIV zjištěno u cizinců s krátkodobým pobytem v ČR **(graf 12)** (z toho Slovensko 3, Izrael 2 a jednotlivě další země).

Kumulativní data od roku 1985

V období od zahájení sledování infekcí HIV, tj. od 1.10.1985, do 31.12.2017 bylo v ČR celkově zjištěno 3160 případů HIV positivity u občanů ČR (2421) a residentů (739), z toho bylo 2715 (85,9 %) mužů a 445 (14,1 %) žen. U 590 z nich (481 mužů, 109 žen) došlo k rozvinutí onemocnění AIDS. Z 3160 pacientů 398 (12,6 %) již zemřelo, přičemž 281 úmrtí bylo ve stadiu AIDS (47,6 % ze všech nemocných s AIDS) a 117 z jiné příčiny. **(tabulka 1)**

Kontakty:

RNDr. Vratislav Němeček, CSc., vedoucí Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS, Státní zdravotní ústav

Kontakt: vratislav.nemecek@szu.cz

RNDr. Marek Malý, CSc., vedoucí oddělení biostatistiky, Státní zdravotní ústav

Kontakt: marek.maly@szu.cz

MUDr. Hana Zákoucká, vedoucí oddělení sexuálně přenosných infekcí, Státní zdravotní ústav

Kontakt: hana.zakoucka@szu.cz